

МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

**РЕДОВАН ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О НАДЗОРУ НАД
СПРОВОЂЕЊЕМ ЗАКОНА О БЕСПЛАТНОЈ ПРАВНОЈ ПОМОЋИ**

март 2023. године

Увод

Редован годишњи извештај о надзору над спровођењем Закона о бесплатној правној помоћи ("Службени гласник РС", број 87 од 13. новембра 2018. године, у даљем тексту: „Закон“) се базира на подацима о примени Закона и подацима прикупљеним посредством спровођења поступака из надлежности Министарства правде као надзорног органа, а које су прописане Законом. Извештај се заснива на подацима који се односе на период почев од 01. јануара 2022. године, закључно са 31. децембром 2022. године.

Ради статистичке обраде података из евиденција, делотворнијег надзора над спровођењем овог закона и над квалитетом пружања бесплатне правне помоћи, органи управе су дужни да прикупљају податке и воде евиденцију о примени Закона која садржи захтеве за одобравање бесплатне правне помоћи, решења која су донета о захтевима и решења о укидању решења о одобравању бесплатне правне помоћи, сходно одредби члана 38. Закона.

Министарство правде редовно прати функционисање система бесплатне правне помоћи, уз подршку ИПА пројекта *ЕУ за правду* и кроз континуирани надзор *ex officio* и по притужбама грађана. Закон предвиђа да Министарство правде на својој интернет страници објављује редован годишњи извештај о надзору над спровођењем овог закона до 31. марта текуће године за претходну годину, сходно одредби члана 53. став 5. Закона. Објављени Редовни годишњи извештаји о надзору над спровођењем Закона за 2020. и 2021. годину су доступни на интернет страници Министарства правде, на следећем линку: <https://www.mpravde.gov.rs/tekst/32939/godisnji-izvestaj-ministarstva-pravde-o-pruzanju-besplatne-pravne-pomoci.php>. За период од почетка примене Закона до дана 31. марта 2020. године доступан је Извештај о спровођењу Закона на интернет страници Министарства правде, на следећем линку: <https://www.mpravde.gov.rs/tekst/29776/izvestaj-o-sprovodjenju-zakona-o-besplatnoj-pravnoj-pomoci.php>.

Кратак приказ нормативног оквира и спроведених активности

Закон је у примени од 1. октобра 2019. године. Подзаконски прописи који потичу из овог закона и који су донети са циљем ближег одређивања и делотворније примене, су:

- Уредба о тарифи за пружање бесплатне правне помоћи ("Службени гласник РС", број 74 од 18. октобра 2019.);
- Правилник о поступку плаћања накнаде за бесплатну правну помоћ и начину и поступку враћања примљених новчаних средстава ("Службени гласник РС", број 80 од 8. новембра 2019.);
- Правилник о начину вођења евиденције органа управе јединице локалне самоуправе о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи и бесплатне

правне подршке ("Службени гласник РС", број 68 од 25. септембра 2019.);

- Правилник о упућивању подносиоца захтева на пружаоца бесплатне правне помоћи ("Службени гласник РС", број 68 од 25. септембра 2019.);
- Правилник о организацији и начину спровођења обуке за примену Закона о бесплатној правној помоћи ("Службени гласник РС", број 68 од 25. септембра 2019.);
- Правилник о изгледу и ближој садржини обрасца захтева за одобравање бесплатне правне помоћи ("Службени гласник РС", број 68 од 25. септембра 2019.);
- Правилник о начину вођења евиденције о пруженој бесплатној правној помоћи и бесплатној правној подршци ("Службени гласник РС", број 68 од 25. септембра 2019.);
- Правилник о начину уписа у Регистар пружалаца бесплатне правне помоћи и вођењу Регистра ("Службени гласник РС", број 68 од 25. септембра 2019.);
- Одлука о оснивању Савета за праћење система бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке ("Службени гласник РС", бр. 67 од 2. јула 2021, 104 од 5. новембра 2021.).

Подзаконски прописи доступни су на следећем линку: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2018/87/15/reg>.

Устав Републике Србије ("Службени гласник РС" бр. 98/2006, 16/2022 – Одлука о проглашењу Уставног закона за спровођење Акта о промени Устава Републике Србије - Амандмани I - XXIX - "Сл. гласник РС", бр. 115/2021) одредбом члана 67. гарантује право на правну помоћ, коју пружају адвокатура, као самостална и независна служба, и службе правне помоћи које се оснивају у јединицама локалне самоуправе, док се Законом одређује када је правна помоћ бесплатна.

Законик о кривичном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 - одлука УС и 62/2021 - одлука УС) прописује оставривање права на обавезну одбрану (одредбом члана 74.), права на одбрану сиромашног (одредбом члана 77.) и право на пуномоћника оштећеног као тужиоца (одредбом члана 59.).

Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица ("Службени гласник РС", број 85/05.) одредбом члана 154. прописује право на обавезног пуномоћника малолетног лица.

Закон о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020) прописује право на бесплатну правну помоћ кад је странка потпуно ослобођена од плаћања трошкова поступка (одредбом члана 168. став 2.) и право на бесплатног пуномоћника (одредбом члана 170.).

Закон о азилу и привременој заштити ("Сл. гласник РС", бр. 24/2018) одредбом члана

56. тражиоцима азила гарантује право на бесплатну правну помоћ и заступање.

Закон о спречавању насиља у породици ("Сл. гласник РС", бр. 94/2016) одредбом члана 30. прописује право на бесплатну правну помоћ жртвама насиља у породици и жртвама кривичног дела из овог закона.

Закон о адвокатури ("Сл. гласник РС", бр. 31/2011 и 24/2012 - одлука УС) одредбом члана 66. став 1. тачка 7) прописује као посао адвокатске коморе да организују пружање бесплатне правне помоћи, у складу са законом.

Закон о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон) одредбом члана 20. став 1. тачка 11) као надлежност општине прописује да образује и уређује организацију и рад органа, организација и служби за потребе општине, организује службу правне помоћи грађанима и уређује организацију и рад мировних већа.

Савет за праћење система бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке

Ради праћења и побољшања пружања бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке у Републици Србији, Влада Републике Србије је дана 01. јула 2021. године Одлуком о оснивању Савета за праћење система бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке ("Службени гласник РС", бр. 67/21, 104/21.), основала Савет за праћење система бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке (у даљем тексту: „Савет“) као радно тело Владе, сходно одредби члана 57. Закона.

У току 2022. године Савет је одржао седницу дана 25. јануара 2022. године. Тачке дневног реда Савета биле су:

1. Отварање седнице Савета;
2. Кључни изазови у примени Закона из угла Министарства правде;
3. Дискусије;
4. Закључци.

Сумирани су проблеми који су уочени током вршења теренских и канцеларијски надзора, које Министарство правде обавља по службеној дужности или по притужби коринсика, а у којима је уочен недостатак у погледу кадровских капацитета. Акцент је стављен на боље упознање јавности са системом бесплатне правне помоћи, односно грађана са начином на који могу да оставре своје право, те на који начин се финансира пружање бесплатне правне помоћи, као тачке дневног реда о којима ће бити речи на наредним седницама Савета.

Закључци седнице:

1. Боље информисање грађана о Закону;
2. Нормативно превазилажење проблема трошкова поступка;

3. Разматрање измене Уредбе о тарифи за пружање бесплатне правне помоћи;
4. Адвокатске коморе Србије ће преиспитати у сваком конкретном случају да ли су оправдани разлози одбијања пружања бесплатне правне помоћи од стране адвоката.

Поступак остваривања права на бесплатну правну помоћ

У току фебруара 2022. године у Београду је организована обука за примену Закона, само за ЈЛС које немају овлашћено лице за одлучивање о захтевима за одобравања бесплатне правне помоћи или имају једно овлашћено лице. Учесници обуке могу бити лица запослена у органу управе, која су дипломирани правници и имају најмање три године радног искуства на пословима правне струке. Обука је услов за добијање Потврде о успешно завршеној обуци за одлучивање о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи, на основу које Министарство правде издаје Дозволу за одлучивање о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи. Издато је 27 Потврда о успешно завршеној обуци за одлучивање о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи, на основу којих је издато 27 Дозвола за одлучивање о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи. Од почетка примене Закона није донето Решење којим се одузима Дозвола за одлучивање о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи.

Регистровани пружаоци бесплатне правне помоћи

Регистар пружалаца бесплатне правне помоћи и подршке је јединствена јавна база података објављена на интернет страници Министарства правде на следећем линку: <https://www.mpravde.gov.rs/tekst/26350/registar-pruzalaca-besplatne-pravne-pomoci-i-besplatne-pravne-podrske.php>. У оквиру Регистра води се посебна евиденција пружалаца бесплатне правне помоћи и евиденција пружалаца бесплатне правне подршке, која се редовно ажурира. Регистар садржи податке о пружаоцима бесплатне правне помоћи из реда служби бесплатне правне помоћи у јединицама локалне самоуправе, адвоката, удружења, као и о пружаоцима бесплатне правне подршке из реда посредника, јавних бележника и удружења. У табели бр. 1 дат је приказ стања у Регистру пружалаца на дан 31. десембар 2022. године.

Табела бр. 1 – регистровани пружаоци бесплатне правне помоћи и подршке

БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОЋ	
Јединице локалне самоуправе	165
Адвокати	3797
Удружења грађана	26
БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОДРШКА	

Медијатори / посредници у решавању спорова	58
Јавни бележници	17
Удружења грађана	36

Сви пружаоци бесплатне правне помоћи пружају и бесплатну правну подршку, у складу са својим овлашћењима.

У току 2022. године Министарство правде је донело укупно 27 Решења о брисању пружалаца бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке. 22 Решења о брисању пружалаца бесплатне правне помоћи односило се на лица која су била пружаоци испред ЈЛС. Захтев за брисање из Регистра поднела су 2 адвоката пружалаца бесплатне правне помоћи, а удружење 1 захтев. Што се тиче евиденције пружалаца бесплатне правне подршке, поднет је 1 захтев од стране удружења.

Министарство правде и Адвокатска комора Србије примењују *Протокол о размени података у поступку упућивања на адвокате ради пружања бесплатне правне помоћи*, на основу кога је успостављен **Кол центар за бесплатну правну помоћ**, као механизма путем кога овлашћена лица у јединицама локалне самоуправе упућују кориснике бесплатне правне помоћи на адвокате у конкретном предмету. Кол центар је успостављен с циљем равномерне расподеле предмета бесплатне правне помоћи међу пружаоцима из реда адвоката и превенције корупције. Кол центар је почео са радом у августу 2020. године и исти је могуће контактирати путем броја телефона +381 11 4022032.

Годишњи преглед

Јединицама локалне самоуправе је уз захтев за достављање редовног годишњег извештаја достављен формулар које је потребно попунити релевантним статистичким подацима. Када се ради о бесплатној правној помоћи, формулар извештаја обухвата следеће податке:

- Назив јединице локалне самоуправе
- Овлашћено лице за одлучивање о захтевима
- Број поднетих захтева
- Број одобрених захтева
- Број корисника упућених адвокату
- Број одбијених захтева
- Број повучених захтева или одустајања
- Правна област за коју је одобрен захтев

Од укупног броја ЈЛС уписаних у Регистар (165), редован годишњи извештај је доставило 112 ЈЛС, док 54 ЈЛС није доставило. Изазов у изради овог извештаја, представља непоступање великог броја ЈЛС да поступе сходно одредби члана 22. став 2. Закона која прописује обавезу достављања редовног годишњег извештаја до 31. јануара текуће године за претходну годину.

Извештаје нису доставиле следеће ЈЛС: Ада, Ариље, Бабушница, Бач, Бачка Топола, Бајина башта, Бела Паланка, Београд-Савски венац, Београд-Нови Београд, Београд-Раквица, Београд-Сурчин, Београд-Гроцка, Брус, Чајетина, Ћуприја, Гацин Хан, Лозница, Ниш-Палилула, Ниш-Медијана, Ниш-Пантелеј, Ниш-Нишка бања, Шабац, Суботица, Вршац, Инђија, Ивањица, Кнић, Ковин, Крупањ, Кула, Куршумлија, Лебане, Љубовија, Лучани, Мерошина, Неготин, Нова варош, Осечина, Петровац на мнлави, Пландиште, Пожега, Прешево, Прокупље, Рашка, Рума, Сјеница, Сремски Карловци, Свилајнац, Темерин, Тутин, Владимирци, Врбас, Жабал, Жагубица.

Као што је наведено и у претходном извештају, ЈЛС најчешће имају једног запосленог дипломираног правника који, осим послова бесплатне правне помоћи, обавља и друге послове, тако да није целисходно очекивати да у евиденцију уноси и податке о корисницима којима пружа правне савете, опште правне информације и којима указује помоћ при попуњавању формулара. Истовремено, неке јединице локалне самоуправе су показале пуно разумевање Закона и водиле потребну евиденцију и о овим облицима бесплатне правне помоћи, односно подршке.

Табела бр. 2 Извештај о пруженој бесплатној правној помоћи ЈЛС

Ознаке боје у табели бр. 2:

	Достављен потпун извештај
	У овом циклусу није достављен извештај
	Немају правника

Табела бр. 2 бесплатна правна помоћ – подаци ЈЛС

	Назив јединице локалне самоуправе	Број поднетих захтева	Број одобрених захтева	Број корисника упућених адвоката	Број одбијених захтева	Број повучених захтева или одустајања	Правна област за коју је одобрен захтев
1.	Ада	/	/	/	/	/	/
2.	Александровац	9	9	2	0	0	Кривични поступак, породично

							право, оставински поступак, облигационо право, управни поступак
3.	Алексинач	31	29	1	2	0	-Породично право -Кривично право - Облигацион о право(накна да штете) -Поступак принудног извршења Ванпарничн и поступци
4.	Алибунар	13	13	/	/	1	породично право
5.	Апатин	51	50	0	1	2	Парнични и ванпарнични поступак из области породичног и брачног права.
6.	Аранђеловац	29	29	2	0	0	-породично, наследно, стварно право, поступак извршења
7.	Ариље	/	/	/	/	/	
8.	Бабушница	/	/	/	/	/	/
9.	Бач	/	/	/	/	/	/
10.	Бачка Паланка	40	40	/	/	/	/
11.	Бачка Топола	/	/	/	/	/	/
12.	Бачки Петровац	11	10	10	1	0	насиље у породици, издржавање, развод брака, раскид

							уговора, регулисање права на пензију
13.	Бајина Башта	/	/	/	/	/	/
14.	Баточина	0	0	0	0	0	/
15.	Београд Стари Град	62	12	2	0	40	Кривични, парнични, извршни и управни поступак (грађанско право, породично право, кривично право, социјална заштита, здравствен а заштита, имовинско правни односи, стамбено право, наследно право).
16.	Београд Врачар	32	24	12	4	4	породично, наследно пореско и радно право итд
17.	Београд Палилула	5	5	3	0	0	Породично право, ванпар ница, парничн и поступак
18.	Београд Савски венац	/	/	/	/	/	/
19.	Београд Земун	377	377	24	/	4	Социјално, Управно, Извршно, Породично, Парнично, В анпарнично, Имовинско, Радно, Пензијско, Г рађанско,

							Кривично, Наследно, Пореско, Оставинско, Прекршајно
20.	Београд Нови Београд	/	/	/	/	/	/
21.	Београд Звездара	37	18	16	13	6	Парнични поступци
22.	Београд Раковица	/	/	/	/	/	/
23.	Београд Чукарица	127	123	/	1	2	Породично право, Кривично право, Облигацион о право.
24.	Београд Обреновац	122	122	/	/	/	парнична, ванпарнична, кривична материја, извршење, управна, облигацион о
25.	Београд Сурчин		/	/	/	/	/
26.	Београд Лазаревац		34	8	1	/	Породично право, социјална права, права по основу инвалидитет а, права потрошача, наследно право, кривично право, инспекцијск и надзор
27.	Београд Младеновац		30	0	1	2	Породично право
28.	Београд Гроцка	/	/	/	/	/	/

29.	Београд Барајево	10	10	/	/	/	Породично, наследно, раднo право
30.	Београд Вождовац	62	62	0	0	0	По ро ди чн о пр аво (Ра зво д брака, повера вање деце, издржавање, насиље у породици, управни поступак, парнички поступак, ван парнични поступак, извршни поступак, приговор на извршење)
31.	Бечеј	96	87	87	4	5	Породично право Имовински односи Облигацион и право Ра дн о пра во
32.	Бела Црква	11	10	10	0	1	Развод брака Утврђивање потраживања
33.	Бела Паланка	/	/	/	/	/	/
34.	Беоцин	21	21	21	/	/	

35.	Блаце	/	/	/	/	/	/
36.	Богатић	1	1	/	/	/	/
37.	Бојник	5	5	0	0	0	/
38.	Бољевац	/	/	/	/	/	/
39.	Босилеград	403	403	0	0	0	Облигације, Парнични поступак, Ванпарничн и

40.	Брус	/	/	/	/	/	/
41.	Бујановац	0	0	0	0	0	
42.	Чајетина	/	/	/	/	/	/
43.	Тићевац	12	12	0	0	0	
44.	Чока	0	0	0	0	0	
45.	Црна Трава	0	0	0	0	0	
46.	Ћуприја	/	/	/	/	/	/
47.	Деспотовац	4	4	4	/	/	
48.	Димитровград	9	8	1	1	0	
49.	Дољевац	18	18	0	0	0	
50.	Гаџин Хан	/	/	/	/	/	/
51.	Голубац	3	3	3	0	0	
52.	Горњи Миланов ац	5	5	5	0	0	
53.	Град Чачак	122	121	0	1	0	
54.	Град Јагодина	75	74	/	1	/	
55.	Град Кикинда	178	178	3	0	0	
56.	Град Крагујевац	300	300	3	0	6	
57.	Град Краљево	23	22	19	1	0	
58.	Град Крушевац	122	122	0	0	1	

59.	Град Лесковац	278	277	10	1	/
60.	Град Лозница	/	/	/	/	/
61.	Град Ниш	46	43	/	/	/
62.	Ниш Палилула	/	/	/	/	/
63.	Ниш Медијана	/	/	/	/	/
64.	Ниш Пантелеј	/	/	/	/	/
65.	Ниш Нишка бања	/	/	/	/	/
66.	Град Нови Пазар	262	262	/	/	/
67.	Град Нови Сад	92	89	30	3	0
68.	Град Пирот	28	26	0	0	2
69.	Град Панчево	83	81	81	/	2
70.	Град Пожаревац	75	75	/	/	/

71.	Град Шабац	/	/	/	/	/	/
72.	Град Смедерево	308	295	0	13	20	Грађанска област (извршни парнични и ванпарнични поступак), управна област и кривична област
73.	Град Сомбор	165	146	26	3	0	/
74.	Град Сремска Митровица	156	136	19	19	1	Процесно правне радње из области породичног, наследног, облигационог права идр.
75.	Град Суботица	/	/	/	/	/	/
76.	Град Ужице	93	93	5	0	10	Захтеви су одобрени и у парничним, ванпарничним, извршним, кривичним као и управним поступцима
77.	Град Ваљево	197	197	3	/	/	брачни и породични односи, имовински односи, издржавање, уговорни односи и социјална заштита
78.	Град Врање	56	56	0	0	0	Породично-правна заштита, друштвена брига деци, соц.заштита и др.област
79.	Град Вршац	/	/	/	/	/	/
80.	Град Зајечар	125	122	1	2	1	Грађански, кривични, ванпарнични поступак, тужбе за

							издржавање, развод брака...
81.	Град Зрењанин	73	72	72	1	0	
82.	Град Бор	22	21	6	0	1	социјално, пензиско осигурање, породично, кривично
83.	Град Прокупље	0	0	0	0	0	/
84.	Инђија	/	/	/	/	/	/
85.	Ириг	/	/	/	/	/	/
86.	Ивањица	/	/	/	/	/	/
87.	Кањижа	10	7	3	1	2	породично право, наследно, извршење
88.	Кладово	7	6	/	/	/	/
89.	Кнић	/	/	/	/	/	/
90.	Књажевац	16	13	13	1	2	Остабински поступак
91.	Коцељева	0	0	0	0	0	0
92.	Косјерић	/	/	/	/	/	/
93.	Ковачица	2	2	2	/	/	/
94.	Ковин	/	/	/	/	/	/
95.	Крупањ	/	/	/	/	/	/
96.	Кучево	0	0	0	0	0	0
97.	Кула	/	/	/	/	/	/
98.	Куршумлија	/	/	/	/	/	/
99.	Лајковац	/	/	/	/	/	/
100.	Лапово	0	0	0	0	0	/
101.	Лебане	/	/	/	/	/	/
102.	Љиг	0	0	0	0	0	0
103.	Љубовија	/	/	/	/	/	/
104.	Лучани	/	/	/	/	/	/
105.	Мајданпек	/	/	/	/	/	/
106.	Мали Иђош	35	35	0	0	2	Парнични поступак у породичним односима, ванпарнични поступак, утврђивање времена и места рођења; управни поступак
107.	Мали Зворник	5	5	5	0	0	Породично право;
108.	Мало Црниће	3	3	0	0	0	/
109.	Медвеђа	0	0	0	0	0	0
110.	Мерошина	/	/	/	/	/	/
111.	Мионица	21	21	1	0	1	-породично право; -извршни поступак;

112.	Неготин	/	/	/	/	/	/
113.	Нова Црња	0	0	0	0	0	0
114.	Нова Варош	/	/	0	0	0	/
115.	Нови Бечеј	0	0	/	/	/	/
116.	Нови Кнежевац	7	7	1	0	0	Породично , радно
117.	Озаци	/	/	/	/	/	/
118.	Опово	/	/	/	/	/	/
119.	Осечина	/	/	/	/	/	/
120.	Параћин	37	37	/	/	/	Породично право
121.	Пећинци	1	0	0	0	1	/
122.	Петровац на Млави	/	/	/	/	/	/
123.	Пландиште	/	/	/	/	/	/
124.	Пожега	/	/	/	/	/	/
125.	Прешево	/	/	/	/	/	/
126.	Прибој	0	0	0	0	0	0
127.	Пријепоље	15	15	15	/	/	заступање
128.	Прокупље	/	/	/	/	/	/
129.	Рача	2	2	/	/	/	Остваривање права из социјалног осигурања
130.	Рашка	/	/	/	/	/	/
131.	Ражањ	0	0	0	0	0	0
132.	Рековац	1	1	0	0	0	Породични односи
133.	Рума	/	/	/	/	/	/
134.	Сечањ	6	6	6	0	0	Породично право
135.	Сента	57	57	0	0	0	состављање поднесака, породично, управно, кривично – захтев за утврђивање застарелости
136.	Шид	25	22	/	1	/	породично право
137.	Сјеница	/	/	/	/	/	/
138.	Смедеревска Паланка	/	/	/	/	/	ЗОО, ГПП, ЗВП, ЗОР, ЗИО, ЗОН.
139.	Сокобања	8	6	/	/	2	Изддржавање Утврђивање очинства Извршење Отпис дуга
140.	Србобран	7	7	3	0	0	Парнични, кривични и управни поступак
141.	Сремски Карловци	/	/	/	/	/	/

142.	Стара Пазова	25	21	16	3	/	Грађанско правна област, (развод брака, узмемиравање права својине, измена одлуке о вршењу родитељског права, решавање имовинско-правних односа); насиље у породици
143.	Сурдулица	68	66	0	0	2	Област породично правне заштите: (издржавање детета, родитеља и других сродника)
144.	Свилајнац	/	/	/	/	/	/
145.	Сврљиг	8	8	/	/	/	парнични поступак, грађанска област, имовинско-правни односи
146.	Темерин	/	/	/	/	/	/
147.	Тител	/	/	/	/	/	/
148.	Топола	7	6	6	1	/	Развод брака Поверовање деце поступак одређивања издржавања
149.	Трговиште	0	0	0	0	0	0
150.	Трстеник	45	45	0	0	0	Тужбе парничном поступку, захтеви и жалбе у управном поступку, предлози у ванпарничном поступку, приговори у извршном поступку. За кривични поступак није било захтева.
151.	Тутин	/	/	/	/	/	/
152.	Уб	0	0	0	0	0	0
153.	Варварин	5	4	0	0	1	Породично право
154.	Велика Плана	0	0	0	0	0	0
155.	Велико Градиште	4	2	/	1	1	Породично право
156.	Владичин Хан	55	40	0	0	15	Парница и Дечија заштита

157.	Владимирци	/	/	/	/	/	/
158.	Власотинце	0	0	0	0	0	0
159.	Врбас	/	/	/	/	/	/
160.	Врњачка Бања	1	1	1	0	0	Писање тужби и заступање пред судом
161.	Жабалъ	/	/	/	/	/	/
162.	Жабари	0	0	0	0	0	0
163.	Жагубица	/	/	/	/	/	/

Извештаји јединица локалне самоуправе

У табели бр. 3 дат је статистички приказ обрађених података које су доставиле ЈЛС. У извештајном периоду, укупан број поднетих захтева за одобравање бесплатне правне помоћи био је 4944, од чега је одобрено 4805 захтева. Већини корисника бесплатну правну помоћ су пружила лица која су пружаоци испред ЈЛС, док је на адвокате упућено 576 корисника. С обзиром на то да ЈЛС које су означене сивом бојом у табели бр. 2 нису доставиле редовне годишње извештаје, за исте нису могли бити обрађени подаци, те нису могли бити предмет анализе. Подаци указују да је преко 95% захтева одобрено. Када се ради о правним саветима као облику бесплатне правне помоћи, подаци се налазе у табели бр. 4.

Табела бр. 3 – бесплатна правна помоћ пружена у извештајном периоду

БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОЋ	
Поднети захтеви за бесплатну правну помоћ	4944
Одобрени захтеви за бесплатну правну помоћ	4805
Корисници упућени адвокату	576

У табела бр. 4 приказани су обрађени подаци који се односе на најчешћи облик пружања бесплатне правне помоћи – пружења правних савета и бесплатне правне подршке – пружање општих правних информација и помоћи при попуњавању формулара.

Табела бр. 4 – најчешћи видови пружања бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке

НАЈЧЕШЋИ ВИДОВИ ПРУЖАЊА БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ И БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОДРШКЕ – без подношења захтева

Број корисника којима је пружен правни савет	23085
Број корисника којима је пружена општа правна информација	8622
Број корисника којима је пружена помоћ при попуњавању формулара	2151

Табела бр. 5 – бесплатна правна помоћ по правним областима изражена у процентуалној вредности

БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОЋ ПО ПРАВНИМ ОБЛАСТИМА	
Породично право	75,77%
Наследно право	2,63%
Облигационо право	9,20%
Кривично право	4,60%
Управно право	1,90%
Стварно право	4,60%
Радно право	0,65%
Уставно право	0,65%

ЈЛС су се изјасниле и по питању информације о томе да ли су подаци о бесплатној правној помоћи доступни у просторијама ЈЛС и на интернет страници ЈЛС (табела бр. 6). Значај овог податка је да се сагледа да ли је грађанима пружена прилика да се у довољној мери упознају са системом бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке. Такође, поново је затражена информација о доступности обрасца захтев за одобравање бесплатне правне помоћи на језицима националних мањина, као и сама могућност пружања бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке на језицима националних мањина (табела бр. 6).

Табела бр. 6 Подаци о доступности информација о бесплатној правној помоћи и употреби језикана националних мањина приликом остваривања права на бесплатну правну помоћ

ЈЛС	Подаци о доступности бесплатне правне помоћи су доступни на видљивом месту у ЈЛС	Подаци о доступности бесплатне правне помоћи су објављени на интернет страници ЈЛС	Бесплатна правна помоћ/подршка доступна је и на језицима националних мањина	Захтев за бесплатну правну помоћ/подршку доступан је на језицима националних мањина	Навести језик нациане мањине
Ада					
Александровац	ДА	ДА			

Алексинац	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Алибунар	ДА	ДА		ДА	румунски;
Апатин	ДА	ДА	НЕ	НЕ	Језици националних мањина у званичној употреби по насељеним местима: Купусина и Свилојево-мађарски, Сонга – хрватски;
Аранђеловац	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Ариље					
Бабушница	ДА	ДА			
Бач					
Бачка Паланка					
Бачка Топола	ДА	ДА	ДА На мађарском језику, Службеник је припадник мађарске националне мањине	ДА МАЂАРСКИ, РУСИНСКИ, СЛОВАЧКИ	МАЂАРСКИ, РУСИНСКИ, СЛОВАЧКИ
Бачки Петровац	ДА	ДА	ДА	НЕ	словачки
Бајина Башта					
Баточина	ДА	НЕ			
Бечеј	ДА	ДА	ДА	ДА	Мађарски
Бела Црква	ДА	ДА			
Бела Паланка					
Беоцин	ДА	ДА			
Блаце					
Богатић					
Бојник	ДА	ДА			
Бољевац					
Босилеград	ДА	ДА	ДА	НЕ	/
Брус	ДА	/			
Бујановац	ДА	ДА	ДА	ДА	Албански
Београд Чукарица	Истакнути су у згради ГО Чукарице у холу и у Услужном центру ГО Чукарице у Железнику.	/	Имамо референта са знањем ромског језика који ако странке незнају српски језик преводи им.		Ромски

Београд Нови Београд	ДА	ДА			
Београд Земун	ШАЛТЕР САЈА	САЈТ ГО			
Београд Стари град	На улазним вратима ГО Стари град је истакнут плакат са контакт телефоном за пружање бесплатне правне помоћи.	На интернет страници ГО Стари град грађиоцима је доступан Захтев за одобравање бесплатне правне помоћи.	НЕ	НЕ	/
Београд Врачар	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Београд Палилула	ДА	ДА			
Београд Савски венац	-	-			
Београд Звездара	ДА	ДА			
Београд Раковица	ДА	ДА			
Београд Обреновац	ДА	ДА			
Београд Сурчин	ДА	ДА			
Београд Лазаревац	ДА	ДА			
Београд Младеновац	ДА	ДА			
Београд Гроцка	ДА	ДА			
Београд Барајево	-	-			
Београд Вождовац	ДА	ДА			

Чајетина					
Ћићевац					
Чока					
Црна Трава	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	
Ћуприја					
Деспотовац	ДА	ДА			
Димитровград	ДА	ДА	НЕ	НЕ	Бугарски језик
Дољевац	ДА	НЕ			
Гаџин Хан					
Голубац	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Горњи Милановац	ДА	ДА			
Град Чачак	ДА	ДА			
Град Јагодина					
Град Кикинда	ДА	ДА	ДА	ДА	Мађарски
Град Крагујевац	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Град Краљево	ДА	ДА			
Град Крушевац	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Град Лесковац	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Град Лозница					
Град Ниш					
Ниш Палилула					
Ниш Медијана					
Ниш Пантелеј					
Ниш Нишка бања	ДА	ДА			
Град Нови Пазар	ДА	ДА	ДА	ДА	Босански језик
Град Нови Сад	ДА	ДА			
Град Пирот		ДА			
Град Панчево	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	
Град Пожаревац					
Град Шабац	ДА	Да, на интернет презентацији Града			
Град Смедерево	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Град Сомбор	ДА	НЕ	да (у виду правних савета)	мађарски	мађарски
Град Сремска Митровица	ДА	ДА			

Град Суботица	Плакати и обавештења су истакнути на улазу у зграду Градске управе и на улазу у услужни центар градске управе	НЕ	ДА	ДА	мађарски и хрватски
Град Ужице	Истакнути на просторијама где се пружа прана помоћ	ДА			
Град Ваљево	ДА	ДА			
Град Врање	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Град Вршац	ДА	ДА			
Нова Варош					
Нови Бечеј	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Град Зајечар					
Град Зрењанин	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Град Бор					
Град Прокупље					
Инђија					
Ириг					
Ивањица	ДА	НЕ			
Кањижа	ДА	ДА	ДА	ДА	мађарски
Кладово					
Кнић					
Књажевац	У оквиру општинског услужног центра	ДА			
Коцељева	Огласна табла	НЕ			
Косјерић					
Ковачица	ДА	ДА			
Ковин					
Крупањ					
Кучево	ДА	ДА			
Кула	ДА	ДА	ДА	ДА	мађарски, русински
Куршумлија					
Лајковац					
Лапово					
Лебане					
Љиг	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Љубовија					
Лучани	ДА	ДА			
Мајданпек					
Мали Иђош	ДА		На мађарском и црногорском	На мађарском и црногорском	На мађарском и црногорском

			језику	језику	језику
Мали Зворник	ДА	НЕ			
Мало Црниће					
Медвеђа	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	
Мерошина	ДА	НЕ У току			
Мионица	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	
Неготин					
Нова Црња	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Нови Кнежевац					
Оџаци	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Опово					
Осечина					
Параћин					
Пећинци					
Петровац на Млави					
Пландиште					
Пожега	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Прешево					
Прибој	/	/	/	/	/
Пријеполје	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Прокупље					
Рача	ДА	НЕ			
Рашка					
Ражањ	ДА	У ТОКУ	НЕ	НЕ	НЕ
Рековац	ДА	ДА			
Рума					
Сечањ	ДА	НЕ	НЕ	НЕ	
Сента	ДА	ДА	ДА	ДА	МАЂАРСКИ
Шид	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Сјеница					
Смедеревска Паланка	Дом здрављаи Општа болница Стефан Високи.				
Сокобања	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Србобран	ДА	ДА	Путем преводиоца запосленог у општинској управи	Путем преводиоца запосленог у општинској управи	Мађарски језик
Сремски Карловци					
Стара Пазова	ДА	НЕ			
Сурдулица	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Свилајнац					
Сврљиг					
Темерин					
Тител	НЕ	НЕ			Мађарски језик
Топола	ДА	ДА			
Трговиште		ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Трстеник	ДА	ДА	НЕ	НЕ	

Тутин					
Уб	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Варварин	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Велика Плана					
Велико Градиште	ДА	ДА			
Владичин Хан	ДА	ДА	Бесплатна правна помоћ сепружа на српском језику јер и припадници националних мањина знају српски језик и свакодневно га употребљавају		
Владимирци	ДА	ДА			
Власотинце	Одељење за друштвене делатности	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Врбас					
Врњачка Бања	ДА	НЕ			
Жабал					
Жабари	ДА	ДА	НЕ	НЕ	НЕ
Жагубица	ДА	ДА	НЕ	НЕ	
Житорађе					
Житиште	ДА	ДА	НЕ	НЕ	Мађарски и рум.

Извештаји других пружалаца бесплатне правне помоћи

Адвокати, удружења грађана, јавни бележници и медијатори доставили су Министарству правде редовне годишње извештаје за 2022. годину. Када се ради о адвокатима као пружаоцима бесплатне правне помоћи, од укупног броја уписаних адвоката у Регистар, извештај је доставило 360 адвоката. Обрадом података из достављених редовних годишњих извештаја произилази да је 216 адвоката пружало бесплатну правну помоћ, док њих 144 уопште није пружало бесплатну правну помоћ, односно нису им упућени корисници бесплатне правне помоћи. Као и претходне године, породично право је област у којој је најчеће пружена бесплатна правна помоћ.

Од укупно 58 **посредника у решавању спорова (медијатора)** извештај је доставило 14 посредника од којих је бесплатну правну помоћ пружало 4. Области у којима је пружена бесплатна правна подршка од стране посредника су утуживање сродника за признавање права на новчану социјалну помоћ, облигационо право, грађанско право, управно, наследно право. Од укупно 17 **јавних бележника** који су регистрована као пружаоци бесплатне правне подршке извештај је доставило 10 јавних бележника од којих је бесплатну правну помоћ пружао 1.

Од укупно 36 **удружења** која су регистрована као пружаоци бесплатне правне помоћи и подршке, редован годишњи извештај доставила су 18 удружења. У извештају се дају поједини примери извештаја регистрованих удружења. *А11-Иницијатива за економска и социјална*

права о пруженој бесплатној правној помоћ наводи да је број корисника бесплатне правне помоћи од уписа у Регистар 01.10.2022. године био 32. *Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ)* наводи да је у извештајном периоду пружао бесплатну правну помоћ и бесплатну правну подршку са укупно 588 корисника (избеглице из других република СФРЈ и грађане Србије са правним потребама у другим републикама бивше СФРЈ и за 115 корисника различитих националности која су изразила намеру да траже азил у РС. Укупно су пружена 766 облика бесплатне правне помоћи, од тога: 496 правних савета и састављено 261 поднеска, од тога: 86 молби, 24 жалбе, 19 тужби, 62 изјава, 17 приговора, 39 предлога и 14 ургенција. Укупно је пружено 264 облика бесплатне правне подршке, и то попуњавања формулара (претежно пуномоћи за прибављање докумената из земаља порекла избеглица – БиХ и Хрватске). За кориснике ХЦИТ је у овом извештајном раздобљу прибавио 868 докумената из Републике Хрватске и 59 докумената из БиХ (домовница – уверења о држављанству, родних листова, венчаних листова, смртних листова, те у вези с тим правни саветници су покретали поступке накнадних уписа статусних промена у матичне књиге у земљама порекла избеглица – БиХ и Хрватској, затим уверења о стажу пензионог осигурања, потврда о ОИБ-у, ЗК извадака, посједовних листова и др.). Удружење ромкиња „*Освит*“ у извештају наводи да је услугу СОС телефона за жене са искуством насиља коју пружа Удружење Ромкиња Освит, користило је укупно 149 корисница, укупан број пружених услуга правне подршке је 91, а укупан број правне помоћи је 97, опште правне информације 79, попуњавање образаца 12, правних савета 34 *Удружење Да се зна!* наводи да се у извештајном периоду 16 лица обратило ради остваривање права на бесплатну правну подршку из области кривичног, грађанског и управног права. *Удружење Астра* наводи да је у извештајном периоду број корисника којима је пружен правни савет 27, општа правна информација 145, помоћ при попуњавању формулара 17. *Одбор за људска права Лексовац* наводи да им се у извештајном периоду обратило 2142 људи. *PRAXIS* у извештају наводи да је у извештајном периоду број корисника бесплатне правне помоћи био 506. Удружења *PraviLaw* наведено је да су у току 2022. године пружили 1 бесплатну правну помоћ, у виду заступања пред судом посредством адвоката у области породичног права, уз коју су пружили и правне савете. *Комитет правника за људска права (YUKOM)* у извештају наводи да је за период 01.01.2022. – 31.12.2022. године укупан број грађана који се обратио Комитету правника за људска права ради остваривања права на бесплатну правну помоћ је 842. Најчешћи облик пружене бесплатне правне подршке је и даље пружање општих правних информација 682, док је, у складу са активностима и циљевима Комитета правника за људска права, у области пружања бесплатне правне помоћи дато 115 правних савета, а написано је укупно 13 ургенција, помоћ при попуњавању формулара 4. Од укупног броја грађана који су нам се обратили 16 је упућено на неку другу организацију цивилног друштва или на независне институције (Повереницу за заштиту равноправности и Заштитника грађана). На јединице локалне самоуправе ради остваривања права на бесплатну правну помоћ упућено је 6 лица. Правне области у којима је тражена и пружена бесплатна правна помоћ или подршка су: облигационо право (180), радно право (154), кривично право (118), породично право (121), управно право (99), стварно право (75), наследно право (44), уставно право (10), финансијско право (16), међународно приватно право (3), међународно јавно право (1) остало (19). Као специфичне области издвајају се мобинг (11), недавање издржавања (9), социјална заштита (8), старатељство (7), насиље у породици (5), пословна способност (4), тортура (1) и говор мржње (1). Према територијалној припадности највећи број тражилаца бесплатне правне помоћи и подршке је из Београда (581), док су остала лица (261) из осталих градова Србије (Нови Сад, Зрењанин, Сомбор, Ниш, Јагодина, Краљево, Смедерево, Вршац, Кикинда, Чачак и др.). Као тражиоци бесплатне правне подршке јавио се и одређен број лица из иностранства, домаћи држављани, углавном тражећи савете и информације око примене прописа

у области извршног поступка, наследног права на територији Србије. Најчешћи вид обраћања грађана био је електронском поштом, телефоном, преко портала „Отворена врата правосуђа“ и преко друштвених мрежа, док су се лица на издржавању казни обраћала редовном поштом. У складу са епидемиолошком ситуацијом смањен је број лица која су се обраћала лично доласком у просторије Јукома. Као и у претходном извештајном периоду, ни у овом ни једно лице које се обратило Комитету правника за људска права није званично упућено од стране јединица локалне самоуправе формалним решењем којим се одобрава право на бесплатну правну помоћ у смислу одредби Закона о бесплатној правној помоћи, већ и даље по устаљеној пракси пре ступања на снагу закона, по усменим препорукама центара за социјални рад, полиције, судова или осталих ОЦД. *Центар за заштиту и помоћ тражиоцима азила ЦЗА* известио је да је пружио бесплатну правну помоћ за 897 (заступања 16, састављање поднесака 302, пружање правних савета 579), док је било 4394 корисника бесплатне правне подршке (18 формулара, 4376 информисања). Центар наводи да бесплатну правну помоћ пружа на територији целе Србије, у центрима за азил (Бања Ковиљача, Крњача, Боговађа, Сјеница, Тутин), у регионалној канцеларији Центар север-Суботица, Центар југ-Прешево и у канцеларији центра у Београду. Центар такође наводи да тражиоци азила и избеглице нису били упућивани у Центар ради бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке кроз механизме предвиђене Законом о бесплатној правној помоћи већ су се непосредно обраћали Центру.

Према територијалној припадности највећи број тражилаца бесплатне правне помоћи и подршке је из Београда, док су остала лица из осталих градова Србије (Нови Сад, Град Крагујевац, Град Кикинда, Град Крушевац, Град Смедерево...).

У току 2022. године Министарству правде као другостепеном органу изјављено је укупно 36 жалби. Од тога је 14 жалби изјављено ради ћутање управе, 11 на решење којим је одбијен захтев за одобравање бесплатне правне помоћи, 8 жалби је изјављено од стране адвоката ради трошкова поступка, 3 жалбе су изјављене на решење којим је укинута решења о одобравању бесплатне правне помоћи.

Поступајући по изјављеним жалбама Министарство правде је у другостепеном поступку донело 36 Решења, од којих је 15 решења којим је поништено решење првостепенпехог органа, 11 решења којима је одбачена жалба, 7 решења којим је жалба одбијена и 3 решења која су прослеђена првостепеном опргану на изјашњење сходно одредби члана 160. став 2. Закона о општем управном поступку, у тренутку сачињавања овог извештаја.

Надзор и контрола квалитета

У току 2022. године Министарству правде је поднето 5 притужби против пружалаца бесплатне правне помоћи – адвоката, након чега је спроведен поступак контроле квалитета пред Адвокатском комором Србије.

Министарство правде по службеној дужности или по поднетим притужбама у складу са одредбама чланова 53. и 54. Закона обавља кацеларијски и теренски надзор над спровођењем Закона, као и надзор над квалитетом пружања бесплатне правне помоћи.

Извршено је 5 теренских надзора над применом Закона у току 2022. године.

Током месеца марта 2022. године Министарство правде је извршило надзор над применом

Закон у Градској општини Земун и Градској управи града Сремска Митровица. Дана 11. марта 2022. године у Градској општини Земун извршен је теренски надзор на основу којег је израђен Записник о извршеном надзору над радом овлашћених лица за одлучивање о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи и пружалаца бесплатне правне помоћи и служби правне помоћи, којим је констатовано да постоје неплавиности у изради решења којим се одобрава бесплатна правна помоћ, односно да иста нису сачињена сходно одредби члана 141. Закона о општем управном поступку, као и одредби члана 33. Закона. Такође, констатовано је да не воде евиденције о решењима којима је одбијен или усвојен захтев за одобравање бесплатне правне помоћи у складу са Правилником о начину вођења евиденције органа управе јединица локалне самоуправе о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи.

Дана 17. марта 2022. године Градској управи града Сремска Митровица извршен је теренски надзор, којом приликом је констатовано упућивање корисника на пружаоца у складу са чланом 33. Закона. Орган управе у изреци решења упућује подносиоца захтева на пружаоца који је према овом закону уписан у регистар (члан 16. став 1. и став 3.), а према правилима која прописује министар.

У Општинској управи општине Бечеј је дана 24. маја 2022. године извршен теренски надзор, приликом којег је констатовано да постоје неплавиности у изради решења којим се одобрава бесплатна правна помоћ, односно да иста нису сачињена сходно одредби члана 141. Закона о општем управном поступку, као и одредби члана 33. Закона. Записником о извршеном надзору над радом овлашћених лица за одлучивање о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи и пружалаца бесплатне правне помоћи и служби правне помоћи упозрени су на уочене неправилности, а које се махом односе на изглед и садржину решења, након чега је 07. јула 2022. године тражено изјашњење о поступању по упозорењима.

Дана 17. јуна 2022. године извршен је теренски надзор у Градској управи града Смедерева, констатовано је да не воде евиденцију сходно Закону и подзаконским прописима. Дана 09. августа 2022. године Градска управа града Смедерева обавестила је Министарство правде да су уочене неправилности исправљене. Дана 23. марта 2022. године извршен је канцеларијски надзор над Градском управом града Краљева, приликом којег је констатовано да је одредбом члана 27. став 5. Закона прописана примена одредбе Закона о општем управном поступку, те је неопходно ускладити дотадашње поступање. Такође, потребно је водити евиденцију о поднетим захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи сходно Правилнику о начину вођења евиденције органа управе јединице локалне самоуправе о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке, као и евиденцију о пруженој бесплатној правној помоћи у складу са и Правилником о начину вођења евиденције о пруженој бесплатној правној помоћи и бесплатној правној подршци.

Када у надзору над спровођењем Закона Министарство правде уочи да постоји сумња о томе да ли пружалац савесно и професионално пружа бесплатну правну помоћи или поводом притужбе корисника или органа пред којим се води поступак, предлогом покреће поступак контроле квалитета, сходно одредби члана 54. Закона. Приликом овог извештајног периода пред Адвокатском комором Србије покренута су 4 поступка, од чега је до дана сачињавања овог извештаја одбијена једна притужба у поступку контроле квалитета.

Финансирање

У извештајном периоду поднето је 480 захтева за повраћај исплаћених средстава од стране ЈЛС за бесплатну правну помоћ, на основу којих је Министарство правде исплатило укупан износ од 4.800.000,00 динара.

Закључна запажања

Овогодишњи извештај о спровођењу надзора над применом Закона указује да је систем бесплатне правне помоћи успостављен, уз одређене недостатке који су и претходно идентификовани у пракси. Постојећи недостаци представљају једну од основних тема коју је разматрао Савет. Главни недостак успостављеног система бесплатне правне помоћи је што грађани и даље нису у довољној мери упознати са могућношћу да остваре ово право. У ту сврху планира се кампања за наредну годину чији би циљ био промоција система бесплатне правне помоћи као једног од права из корпуса владавине права, а ради омогућавања оставривања једног од основних права зајемчених Уставом Републике Србије, као и ратификованих међународних уговора. Такође, Министарство правде ће настојати да уз подршку Пројекта „Јачање владавине права у Републици Србији“ (ЕУ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ И ЗА ОСНОВНА ПРАВА), који је заједнички финансиран од стране ЕУ и немачког Савезног министарства за економску сарадњу и развој (БМЗ), а за чију имплементацију пројектних активности које се тичу бесплатне правне помоћи је задужен Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (ГИЗ), уз подршку ЈУКОМ-а. У оквиру пројекта планиране су активности као што су трибине, дистрибуција брошура, ширење информација у медијима и додатну подршку кроз пројектно финансирање.

Један од кључних проблема, је тај што велики број ЈЛС не доставља редовне годишње извештаје, те није могуће на прави начин сагледати целокупну слику примене Закона, а самим тим ни препознати изазове са којима се сусрећу ЈЛС у пракси. Такође, велики проблем у пракси је што се јављају случајеви злоупотребе система бесплатне правне помоћи, подношењем истоветних Захтева за одобравање бесплатне правне помоћи од стране истих лица, у ситуацији када додељени адвокати пружаоци бесплатне правне помоћи не могу да остваре потребан ниво сарадње са корисницима, који подносе кривичне пријаве против њих и онемогућавају их да им пруже бесплатну правну помоћ.

Такође, уочено је да постоји проблем неоправданог одбијања пружања бесплатне правне помоћи од стране појединих адвоката. Истовремено, поједини корисници потенцијално неоправдано истичу захтев за изменом пружалаца. Савет је указао на овај изазов, те ће Адвокатска комора Србије у сваком конкретном случају преиспитати да ли су оправдани разлози одбијања пружања бесплатне правне помоћи од стране адвоката.

Као једна од улога Савета прописана је и могућност да исти даје предлоге и мишљења везане за примену Закона и да се активно укључи у унапређење видљивости система бесплатне правне помоћи и подршке. Подаци за ову годину из појединих ЈЛС указују да је забележено више захтева него у претходним годинама примене Закона, те се може забележити приметан раст поднетих Захтева за одобравање бесплатне правне помоћи, који су последица успешно

спроведених низа активности.

На основу анализе и статистичке обраде Редовних годишњих извештаја које су доставиле ЈЛС, у већини ЈЛС као проблем препознато је да исто лице одлучује о захтевима за одобравање бесплатне правне помоћи и истовремено је пружа. Као један од начина за превазилажење овог изазова јесте сарадња између ЈЛС ради оснивања заједничке службе бесплатне правне помоћи. У Регистру Министарства правде до сада не постоји регистрована сарадња између ЈЛС која је предвиђена као могућност, сходно члану 9. став 6. Закона. Евидентно је да би у општинама са малим бројем становника, оснивањем заједничке службе бесплатне правне помоћи, ово право било лакше оствариво, пружаоци би били доступнији корисницима, док би се највећи позитиван ефекат приметио у области финансирања. Дакле, чак и када ЈЛС нема довољно капацитета, оснивањем овог вида службе бесплатне правне помоћи корисници који до сада нису успевали, на овај начин би имали могућност да остваре приступ правди.

Кадровски капацитет је изазов који се нашао пред Министарством правде као другостепеним и надзорним органом над применом Закона. Неопходно је препознати овакве изазове те радити на њиховом превазилажењу, како би се осигурало успешно функционисање система бесплатне правне помоћи и примене Закона. Извршиоци имају звања нижа од оних која би била оптимална за ефикасно обављање прописаних надлежности. Прилив предмета по којима Министарство правде поступа као другостепени орган, често надмашује тренутне кадровске капацитете. Потребно је размотрити и сам број извршилаца, који се у пракси показао као неадекватан.

Финансирање система бесплатне правне помоћи је питање коме ЈЛС нису поклонили дужну пажњу, будући да нису опередељена адекватна средства.

Анализа достављених редовних годишњих извештаја потврђује да већина ЈЛС још увек не воде уредну евиденцију о пруженој бесплатној правној подршци. Већина ЈЛС доставила је непотпуне податке о броју захтева за бесплатну правну подршку у виду подршке јавног бележника или посредника у решавању спорова. Мали број јавних бележника је уписан у Регистар, те је потребно посебно се осврнути на сарадњи са Комором јавних бележника и упознати их са потребом остваривања јавног интереса везаног за њихову улогу, што је размотрено и на седници Савета. Такође, подаци о упућивању на посредовање при решавању спора применом Закона, указују да је неопходно информисати грађане, али и запослене у јединицама локалне самоуправе, о могућностима решавања спора посредовањем, чиме би се допринело смањењу броја судских поступака и убрзало решавање спорног питања.

